

положај долази и насилним путем (пучем и сл.). Председник републике је и политички и кривично одговоран. Политички, он одговара за своју политику коју води и то пред онима који га бирају, а кривично одговара за своја кривична дела која учини, с тим да се та његова одговорност организује на различите начине (нпр. у САД-или Француској или Италији). За разлику од монарха, председник републике не ставља у покрет све три власти тако да њихово функционисање не зависи (или мање зависи) од њега, а и његово задирање у друге власти (законодавну и судску) је много мање. Председник републике као шеф државе нема исти положај и овлашћења у земљама председничког (где га бира народ) или парламентарног (где га бира парламент) режима. У председничком систему власти, какав је рецимо амерички, председник има много јачу позицију (и овлашћења) него што је има у парламентарном режиму где му је власт много мања а улога више симболична и репрезентативна. У ствари, шеф државе (то важи и за председника републике и монарха) је у парламентарном режиму изгубио политичку позицију у корист владе на коју је прешла одговорност, али и иницијатива и главна политичка активност.

б) Овлашћења и акти шефа државе

Овлашћења шефа државе одговарају његовом положају органа извршне власти. Као извршни орган он има мање-више карактеристична и слична овлашћења у свим модерним земљама, с тим да његова позиција и улога није иста у земљама председничког и земљама парламентарног система власти. Председнички систем власти претпоставља јаког шефа државе (председника), док је у парламентарном систему он слабији, и како каже Стеван Лилић, само титуларни носилац извршне власти јер је влада њен стварни и оперативни носилац. Но гледано уопштено, институција шефа државе више нема онакав значај и онолику власт коју је имала у прошлости, када су на сцени били бројни тоталитарни, аутократски и фашистички режими.

Нарочито је парламентарни систем власти битно променио традиционалну позицију коју је некад давно имао суверен. Уместо доминантне, сада је то пасивна улога монарха који више није битан чинилац у механизму државне власти и који углед круне и државе брани пре свега снагом свог ауторитета. Модерни шеф државе (и монарх и председник) и данас има бројна и различита овлашћења, с тим да нека од њих задиру у односе са